

Datum van
inontvangstneming

:

21/11/2018

Zaak C-647/18**Samenvatting van het verzoek om een prejudiciële beslissing overeenkomstig artikel 98, lid 1, van het Reglement voor de procesvoering van het Hof van Justitie****Datum van indiening:**

17 oktober 2018

Verwijzende rechter:

Okrazhen sad Vidin (districtsrechtbank Vidin, Bulgarije)

Datum van de verwijzingsbeslissing:

15 oktober 2018

Verzoekster in het hoofdgeding:

Korporativna targovska banka AD (insolvent verklaard)

Verweerster in het hoofdgeding:

Elit Petrol AD

Voorwerp van het hoofdgeding

Het hoofdgeding is de insolventieprocedure van Elit Petrol AD (hierna: Elit Petrol), waarin Korporativna targovska banka AD (insolvent verklaard) (hierna: „KTB”) stelt schuldeiser te zijn van twee vorderingen uit leningsovereenkomsten met banken tot zekerheid waarvan een pandrecht is gevestigd op de gehele handelsonderneming van de schuldenaar. De procedure verkeert in de fase van toetsing van de gegrondheid van de bezwaren van de schuldeisers en de goedkeuring van de lijst van vastgestelde vorderingen door de verwijzende rechter als insolventierechter.

Voorwerp en rechtsgrondslag van de prejudiciële verwijzing

Uitlegging van artikel 2 VEU en de daarin verankerde waarde „rechtsstaat”, van artikel 67, lid 1, VWEU, van artikel 7, lid 2, onder h), en artikel 8 van verordening 2015/848 betreffende insolventieprocedures, in verband met de rechten als bedoeld in artikel 17, lid 1, artikel 20 en artikel 47, lid 2, van het Handvest van de

grondrechten van de Europese Unie, alsmede van artikel 77 van richtlijn 2014/59 betreffende de totstandbrenging van een kader voor het herstel en de afwikkeling van kredietinstellingen en beleggingsondernemingen.

Rechtsgrondslag: artikel 267 VWEU

Prejudiciële vragen

1. i) Moet de door artikel 2 VEU beschermde waarde „rechtsstaat” aldus worden uitgelegd dat de nationale wetgever bij de vaststelling van rechtsvoorschriften in een lidstaat verplicht is om zich te richten naar de rechtsbeginselen en criteria die de „rechtsstaat” kenmerken, welke zijn ontwikkeld in de rechtspraak van het Hof van Justitie van de Europese Unie en in de mededeling van de Europese Commissie aan het Europees Parlement en de Raad van 11 maart 2014 met als titel „Een nieuw EU-kader voor het versterken van de rechtsstaat”?

ii) Moeten de in artikel 2 EU verankerde waarde „rechtsstaat” en de algemene beginselen daarvan – rechtmatigheid, rechtszekerheid, onafhankelijke en doeltreffende rechterlijke toetsing, ook ten aanzien van de eerbiediging van de grondrechten en de gelijkheid voor de wet – aldus worden uitgelegd dat zij zich verzetten tegen de vaststelling van een nationaal voorschrift zoals § 5 van de overgangs- en slotbepalingen van de Zakon za izmenenie i dopalnenie na Zakona za bankovata nesastoyatelnost (Bulgaarse wet tot wijziging en vervollediging van de wet betreffende de insolventie van banken; hierna: „ZIDZBN”), waarbij op uitzonderlijke wijze is voorzien in een nieuwe regeling van de sociale verhoudingen die verbonden zijn met de inschrijving van zekerheidsrechten in de openbare registers ten behoeve van een concreet privaatrechtelijk rechtssubject? In het concrete geval worden de in de registers ingeschreven doorhalingen van zekerheidsrechten die ten behoeve van de insolvente KTB AD zijn gevestigd, bij het nationale voorschrift met terugwerkende kracht nietig verklaard, en creëert dit voorschrift rechtsonzekerheid omdat daarin is bepaald dat de insolvente KTB AD zich jegens derden van rechtswege kan beroepen op de zekerheidsrechten die geacht worden te zijn doorgehaald, ook al zijn de verbintenissen waarvoor de zekerheidsrechten waren gevestigd, reeds nagekomen.

iii) De rechter wenst een uitlegging met betrekking tot de vraag of hij zich rechtstreeks mag baseren op artikel 2 VEU en dit artikel rechtstreeks mag toepassen wanneer hij vaststelt dat de wijze waarop het nationale voorschrift van § 5 van de overgangs- en slotbepalingen van de ZIDZBN de rechtsgevolgen van inschrijvingen van zekerheidsrechten in de openbare registers ten behoeve van de insolvente KTB AD met terugwerkende kracht opnieuw regelt, de waarde „rechtsstaat” en de bovengenoemde algemene beginselen daarvan schendt?

iv) Welke criteria en voorwaarden moet de nationale rechter toepassen wanneer hij toetst of de waarde „rechtsstaat” in de zin van artikel 2 VEU niet in de weg staat aan de vaststelling van een nationaal voorschrift als § 5 van de overgangs- en slotbepalingen van de ZIDZBN?

v) Moet artikel 67, lid 1, VWEU, volgens hetwelk de Unie een ruimte van vrijheid, veiligheid en recht is waarin de grondrechten en de verschillende rechtsstelsels en -tradities van de lidstaten worden geëerbiedigd, aldus worden uitgelegd dat die bepaling zich verzet tegen nationale voorschriften die leiden tot onzekerheid in het civiele en handelsverkeer of vooruitlopen op de uitkomst van aanhangige rechtszaken?

2. i) De rechter wenst te vernemen of de toe te passen bepalingen van artikel 7, lid 2, onder h), en artikel 8 van verordening (EU) 2015/848 van het Europees Parlement en de Raad van 20 mei 2015 betreffende insolventieprocedures juncto artikel 2 VEU stelselmatig in verband met de grondrechten als bedoeld in artikel 17, lid 1, artikel 20 en artikel 47, lid 2, van het Handvest kunnen worden uitgelegd.

ii) Als de genoemde bepalingen van het Unierecht moeten worden uitgelegd in verband met de rechten van het Handvest, is het dan toelaatbaar dat deze rechten worden toegepast in een insolventieprocedure in een lidstaat en moet de in die rechten verankerde bescherming dan aldus worden uitgelegd dat deze zich verzet tegen een nationaal rechtsvoorschrift waarbij de sociale verhoudingen op uitzonderlijke wijze en met terugwerkende kracht opnieuw worden geregeld ten behoeve van een door de wetgever concreet genoemde schuldeiser?

iii) Wanneer artikel 7, lid 2, onder h), en artikel 8 van verordening (EU) 2015/848 van het Europees Parlement en de Raad van 20 mei 2015 betreffende insolventieprocedures worden uitgelegd in verband met de rechten die voortvloeien uit artikel 17, lid 1, artikel 20 en artikel 47, lid 2, van het Handvest, staan die bepalingen dan in de weg aan de toepassing van een nationale rechtsnorm waarbij de in de registers ingeschreven doorhalingen van de zekerheidsrechten van KTB AD met terugwerkende kracht nietig worden verklaard en de ten behoeve van de insolvente KTB AD „herlevende” zekerheidsrechten van rechtswege jegens derden geldig worden verklaard, waardoor de rechten van de andere schuldeisers worden geschonden en de volgorde van voldoening van de vorderingen in de insolventieprocedure wordt gewijzigd?

iv) Kan artikel 7, lid 2, onder h), van verordening (EU) 2015/848 van het Europees Parlement en de Raad van 20 mei 2015 betreffende insolventieprocedures in verband met de rechten die voortvloeien uit artikel 17, lid 1, artikel 20 en artikel 47, lid 2, van het Handvest aldus worden uitgelegd dat die bepaling aan de voorwaardelijke vaststelling van vorderingen van een door de wetgever concreet genoemde schuldeiser (KTB AD) in een insolventieprocedure in de weg staat wanneer de vorderingen van deze schuldeiser bij de indiening ervan volledig zijn tenietgegaan door verrekening en er over de betwisting van de verrekening rechtszaken aanhangig zijn die nog niet zijn beëindigd? Als de voorwaarde waaronder de schuldeiser zijn vorderingen bij insolventie indient, inhoudt dat de nationale rechter de verrekeningen waardoor de vorderingen zijn tenietgegaan, ongeldig verklaart, laat het recht op een eerlijk proces als bedoeld in

artikel 47, lid 2, van het Handvest dan een nationaal rechtsvoorschrift toe dat met terugwerkende kracht de voorwaarden voor een geldige verrekening wijzigt en daardoor vooruitloopt op de uitkomst van de aanhangige rechtszaken over de betwisting van de verrekening respectievelijk over de vaststelling van de vordering in de insolventieprocedure?

v) De rechter heeft behoefte aan een aanwijzing of hij zich rechtstreeks mag baseren op artikel 7, lid 2, onder h), en artikel 8 van verordening (EU) 2015/848 van het Europees Parlement en de Raad van 20 mei 2015 betreffende insolventieprocedures juncto artikel 17, lid 1, artikel 20 en artikel 47, lid 2, van het Handvest en of hij deze bepalingen rechtstreeks mag toepassen wanneer hij vaststelt dat de nationale rechtsvoorschriften die de grondslag vormen van de voorwaardelijke vaststelling van de vordering van KTB AD en/of die met zich meebrengen dat de voorwaarde wordt vervuld waaronder de vordering wordt ingediend, in strijd zijn met Unierechtelijke bepalingen.

3. Moet artikel 77 van richtlijn 2014/59/EU aldus worden uitgelegd dat het in de weg staat aan de toepassing van een nationale wet die met terugwerkende kracht wijzigingen aanbrengt in de voorwaarden voor de verrekening van wederzijdse vorderingen en verbintenissen met een kredietinstelling waarvoor een herstel- of afwikkelingsprocedure loopt, en die daardoor vooruitloopt op de uitkomst van aanhangige rechtszaken over de betwisting van de verrekeningen die aan de kredietinstelling worden tegengeworpen?

Aangevoerde Unierechtelijke bepalingen

Artikel 2 van het Verdrag betreffende de Europese Unie

Artikel 67, lid 1, van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie

Artikel 17, lid 1, artikel 20 en artikel 47, lid 2, van het Handvest van de grondrechten van de Europese Unie

Artikel 7, lid 2, onder d) en h), en artikel 8, van verordening (EU) 2015/848 van het Europees Parlement en de Raad van 20 mei 2015 betreffende insolventieprocedures

Artikel 77 van richtlijn 2014/59/EU van het Europees Parlement en de Raad van 15 mei 2014 betreffende de totstandbrenging van een kader voor het herstel en de afwikkeling van kredietinstellingen en beleggingsondernemingen en tot wijziging van richtlijn 82/891/EEG van de Raad en de richtlijnen 2001/24/EG, 2002/47/EG, 2004/25/EG, 2005/56/EG, 2007/36/EG, 2011/35/EU, 2012/30/EU en 2013/36/EU en de verordeningen (EU) nr. 1093/2010 en (EU) nr. 648/2012, van het Europees Parlement en de Raad

Mededeling van de Europese Commissie aan het Europees Parlement en de Raad van 11 maart 2014 met als titel „Een nieuw EU-kader voor het versterken van de rechtsstaat”

Beschikkingen van het Hof van 8 september 2011, Abdallah, C-144/11, niet gepubliceerd, EU:C:2011:565, punten 10 en 12 en aldaar aangehaalde rechtspraak; 19 maart 2015, Andre, C-23/15, niet gepubliceerd, EU:C:2015:194, punten 5, 8 en 9 en aldaar aangehaalde rechtspraak; 4 juli 2012, ██████ C-75/12, niet gepubliceerd, EU:C:2012:412, punten 6 en 7, en 19 maart 2014, ██████ C-550/13, niet gepubliceerd, EU:C:2014:177, punt 19

Arrest van het Hof van 10 maart 2016, Safe Interenvíos, C-235/14, EU:C:2016:154, punt 114

Nationale bepalingen

Artikelen 12 en 14 van de Zakon za osobenite zalozi (wet betreffende bijzondere pandrechten; hierna: „ZOZ”)

Artikel 59 van de Zakon za bankovata nesastoyatelnost (wet betreffende de insolventie van banken; hierna: „ZBN”)

§§ 5, 7 en 8 van de Prehodni i zaklyuchitelni razporedbi (overgangs- en slotbepalingen) van de Zakon za izmenenie i dopalnenie na zakona za bankovata nesastoyatelnost (wet tot wijziging en vervollediging van de wet betreffende de insolventie van banken, ZIDZBN)

Artikelen 685, 686, 690, 692 en 725 van het Targovski zakon (Bulgaars wetboek van koophandel; hierna: „TZ”)

Korte uiteenzetting van de feiten en van de procedure

- 1 In juni 2014 ontstond binnen KTB „bankenpaniek”, waarbij de depositanten massaal hun deposito’s begonnen op te nemen. Naar aanleiding hiervan heeft de Bulgarska Narodna Banka (Bulgaarse nationale bank; hierna: „BNB”) KTB bij besluit van 20 juni 2014 onder bijzonder toezicht gesteld omdat de insolventie van KTB dreigde. Er werden zogenoemde quaestoren benoemd en alle soorten banktransacties werden stopgezet.
- 2 In een persbericht van 22 juni 2014 werd medegedeeld dat de BNB de quaestoren had verzocht om te zorgen voor een uitgebreide analyse en beoordeling van de activa en passiva van het bankconcern van KTB, waarbij tevens een onafhankelijke externe accountant zou worden ingeschakeld. In hetzelfde bericht heeft de BNB verklaard dat zij met het oog op het behoud en het herstel van het bankconcern van KTB samen met de Bulgaarse regering stappen zou ondernemen om het kapitaal van KTB te verhogen, door binnen de grenzen van haar wettelijke

bevoegdheden te gelasten dat de kapitaalverhoging zou plaatsvinden door de aan de staat toebehorende Bulgarska banka za razvitie (Bulgaarse ontwikkelingsbank) en door het Fond za garantirane na vlogovete (depositogarantiefonds). De BNB verklaarde officieel dat zij samen met de regering zou zorgen voor de noodzakelijke liquiditeitssteun voor het bankconcern KTB opdat de verbintenissen jegens de klanten ten volle zouden kunnen worden nagekomen. In het bericht werd aangekondigd dat KTB en haar dochteronderneming per 21 juli 2014 om 9.00 uur weer zouden opengaan.

- 3 In weerwil van de verklaring van de BNB bleef KTB op 21 juli 2014 gesloten. De termijn van de werkzaamheden van de quaestoren werd verlengd en de BNB verzocht de twee grootste aandeelhouders van de bank om voorstellen in te dienen voor kapitaal- en liquiditeitssteun.
- 4 Bij besluit van 15 augustus 2014 verleende de BNB aan de quaestoren van KTB toestemming om betalingstransacties te verrichten met het oog op de terugbetaling van kredieten aan de onder bijzonder toezicht staande bank, en om daartoe onder meer verklaringen van schuldenaren van de bank in ontvangst te nemen die betrekking hadden op de verrekening van hun verbintenissen uit kredieten met tegenvorderingen die zij hadden verkregen op depositanten van de bank.
- 5 Op grond van de op 15 augustus 2014 verleende toestemming begonnen tientallen kredietnemers van de bank, waaronder ook Elit Petrol, vorderingen van depositanten van KTB op te kopen waarbij zij een korting op de nominale waarde van de vorderingen overeenkwamen en aansluitend de van de depositanten gekochte vorderingen verrekenen met hun verbintenissen uit kredietovereenkomsten met KTB. Aldus werden de personen die dergelijke rechtshandelingen verrichtten, tegelijkertijd schuldenaar en schuldeiser van KTB, waardoor zij de bedragen aan beide zijden van hun balans tegen elkaar konden wegstrepen. De depositanten streefden naar de redding van een deel van hun tegoeden die als deposito's bij de onder bijzonder toezicht staande bank waren geblokkeerd, terwijl de kredietnemers hun verbintenissen jegens de bank beoogden na te komen door de ten opzichte van de nominale waarde in prijs verlaagde vorderingen op te kopen.
- 6 Tussen partijen in het hoofdgeding staat vast dat Elit Petrol op deze wijze heeft voldaan aan de verplichtingen jegens KTB uit hoofde van de litigieuze vorderingen.
- 7 Op het moment dat deze rechtshandelingen werden verricht, waren deze volgens het toen geldende Bulgaarse recht toegestaan. De beslissing van de BNB van 15 augustus 2014 bevestigde uitdrukkelijk dat deze transacties rechtmatig waren en door de BNB zouden worden erkend. De BNB ging in deze beslissing zelfs verder, doordat zij de quaestoren de uitdrukkelijke instructie gaf om bij een volledige nakoming van een verbintenis uit hoofde van een door de bank verstrekt krediet de nodige stappen te ondernemen om de zekerheidsrechten op grond van

het krediet door te halen, ongeacht of het krediet werd terugbetaald door een betaling in geld of door verrekening.

- 8 Bij besluit van 16 september 2014 verlengde de BNB de termijn van het bijzondere toezicht op KTB tot en met 20 november 2014. In het persbericht zette de BNB uiteen dat nog steeds was voldaan aan de voorwaarden voor de plaatsing onder bijzonder toezicht en dat KTB nog steeds in aanzienlijke mate de liquide middelen miste om te kunnen voldoen aan de verbintenissen jegens de depositanten en andere schuldeisers.
- 9 Bovendien bood dit besluit de aandeelhouders en de andere potentiële investeerders die de herstructurering van KTB eisten, de mogelijkheid om in de periode van 28 oktober 2014 tot en met 20 november 2014 voorstellen in te dienen die „concrete financiële en juridische verplichtingen met betrekking tot de verstrekking van kapitaal en liquide middelen” zouden moeten bevatten. Volgens de BNB zou de basis hiervoor moeten worden gevormd door de resultaten van de beoordeling van de situatie van KTB en de vastgestelde kapitaalratio, zonder welke geen economisch gefundeerde en juridisch bindende besluiten kunnen worden genomen over de toekomst van de bank.
- 10 Bij besluit van 6 november 2014 heeft de BNB de banklicentie van KTB ingetrokken omdat deze bank insolvent was, en haar verplicht om de insolventieprocedure aan te vragen en het depositogarantiefonds hiervan op de hoogte te brengen.
- 11 Op 28 november 2014 trad de ZIDZBN in werking. Deze wet wijzigde de in artikel 59, lid 5, ZBN genoemde voorwaarden waaronder verrekeningen door insolvente banken relatief ongeldig kunnen worden verklaard. Tevens maakte de wijziging het mogelijk om in rechte op te komen tegen verrekeningen waarop een schuldeiser van de insolvente bank zich beroept, en niet alleen tegen verrekeningen waarop de insolvente bank zelf zich beroept. Bovendien maakte deze wijziging het mogelijk om in rechte op te komen tegen verrekeningen waarop aanspraak werd gemaakt na het instellen van het bijzondere toezicht door de BNB, mits dit toezicht vóór de begindatum van de insolventie werd ingesteld. Volgens de oude versie van de regeling konden rechters verrekeningen enkel relatief ongeldig verklaren als het ging om verrekeningen waarop de bank zich na de begindatum van de insolventie beriep.
- 12 De Sofijski gradski sad (rechter voor de stad Sofia, Bulgarije) heeft bij beslissing van 22 april 2015 een insolventieprocedure tegen KTB geopend. De begindatum van de insolventie werd door die rechter vastgesteld op 6 november 2014. Op 3 juli 2015 heeft de Sofijski apelativen sad (appelrechter voor de stad Sofia) de beslissing in eerste aanleg vernietigd voor zover deze de begindatum betrof, en geoordeeld dat 20 juni 2014 de begindatum van de insolventie was, omdat het eigen vermogen van KTB reeds op dat tijdstip ontoereikend was.

- 13 De curatoren van KTB verzochten de rechter om de verrekeningen waarop de schuldeisers van de bank zich beriepen, overeenkomstig artikel 59, lid 5, ZBN relatief ongeldig te verklaren. Daarbij ging het ook om de verrekeningen door Elit Petrol. In deze procedures werd rechtspraak ontwikkeld in het voordeel van de schuldeisers die zich – zoals Elit Petrol – hadden beroepen op verrekening in de periode waarin de oude versie van de ZBN nog van toepassing was.
- 14 Voordat de procedures in laatste aanleg definitief werden beëindigd, heeft de nationale wetgever de ZBN nogmaals gewijzigd (DV nr. 22 van 13 maart 2018). Bij deze laatste wijziging werd uitdrukkelijk bepaald dat de wijziging van de regeling van 28 november 2014 inzake verrekeningen in het kader van de insolventie van banken terugwerkende kracht heeft.
- 15 In het hoofdgeding voert KTB aan dat zij schuldeiser van Elit Petrol is met betrekking tot de volgende vorderingen waarvoor zekerheidsrechten gevestigd zijn: a) een vordering ten bedrage van 29 279 981,93 USD uit een groepslening van 15 december 2011, die als preferente vordering wordt ingediend, aangezien tot zekerheid van deze vordering een eersterangs pandrecht op de gehele handelsonderneming van Elit Petrol en andere zekerheidsrechten zijn gevestigd, en b) een vordering ten bedrage van 15 130 457,73 USD uit een overeenkomst van 11 juli 2013 betreffende een banklening, die als preferente vordering wordt ingediend, aangezien tot zekerheid van deze vordering een tweederangs pandrecht op de gehele handelsonderneming van Elit Petrol is gevestigd.
- 16 Zowel in het verzoek tot vaststelling van de vorderingen als in het daarna ingediende bezwaar als bedoeld in artikel 690 TZ tegen de afwijzing van de vorderingen door de curator van Elit Petrol hebben de curatoren van KTB er uitdrukkelijk op gewezen dat zij de litigieuze vorderingen indienen onder de voorwaarde dat de verrekeningen door Elit Petrol bij onherroepelijke beslissing ongeldig worden verklaard in de procedures die aanhangig zijn voor de Sofiyski gradski sad.

Voornaamste argumenten van partijen in het hoofdgeding

- 17 Tussen partijen in het hoofdgeding is niet in geschil dat de litigieuze vorderingen van KTB op het moment van hun indiening in het hoofdgeding waren voldaan door verrekening met tegenvorderingen van Elit Petrol. Bijgevolg werden ook de voor deze vorderingen gevestigde zekerheidsrechten met uitdrukkelijke toestemming van de wettelijke vertegenwoordiger van KTB doorgehaald in de openbare registers.
- 18 Niettemin is KTB van mening dat zij in de insolventieprocedure van Elit Petrol een schuldeiser met zekerheidsrechten is, aangezien de door zekerheden gedekte vorderingen krachtens § 5 van de overgangs- en slotbepalingen van de ZIDZBN (DV nr. 22 van 13 maart 2018) van rechtswege zijn „herleefd”, in welke bepaling met terugwerkende kracht wordt geregeld dat de door de quaestoren van KTB bewerkstelligde doorhaling van de zekerheidsrechten nietig is, alsook dat moet

worden aangenomen dat de ten behoeve van KTB gevestigde zekerheidsrechten nog steeds bestaan en dezelfde rang hebben als voorheen.

- 19 De curatoren van KTB zijn bovendien van mening dat de §§ 7 en 8 van de overgangs- en slotbepalingen van de ZIDZBN (DV nr. 22 van 13 maart 2018) aan artikel 59, lid 5, ZBN (zoals gewijzigd bij DV nr. 98 van 28 november 2014) uitdrukkelijk terugwerkende kracht verlenen doordat die paragrafen met terugwerkende kracht de voorwaarden voor een geldige verrekening door Elit Petrol wijzigen, waardoor de vorderingen niet door verrekening zijn voldaan.
- 20 Om deze redenen verzoeken de curatoren van KTB om de litigieuze vorderingen in de insolventieprocedure van Elit Petrol vast te stellen onder de voorwaarde dat de verrekeningen door Elit Petrol bij onherroepelijke beslissing ongeldig worden verklaard in de procedures die aanhangig zijn voor de Sofijski gradski sad. Daarnaast verzoeken zij deze vorderingen aan te merken als preferent, aangezien tot zekerheid van deze vorderingen een eersterangs zekerheidsrecht is gevestigd.
- 21 De insolvente schuldenaar Elit Petrol betwist dat KTB in de insolventieprocedure schuldeiser is. Zij gaat ervan uit dat de verrekeningen geldig waren volgens het recht dat van toepassing was toen op die verrekeningen aanspraak werd gemaakt, zodat zij tot voldoening van de vorderingen hebben geleid, waarna de voor de vorderingen gevestigde zekerheidsrechten zijn doorgehaald.
- 22 Voorts betwist Elit Petrol dat de vorderingen van KTB voorwaardelijk zijn, aangezien in de leningsovereenkomsten waaruit zij voortvloeien, geen beding in de zin van artikel 725 TZ is overeengekomen dat als voorwaarde geldt voor het ontstaan ervan. Integendeel, er zijn gerechtelijke procedures aanhangig waarmee wordt opgekomen tegen de verrekeningen waardoor de vorderingen zouden zijn voldaan.
- 23 Elit Petrol is van mening dat de §§ 5, 7 en 8 van de overgangs- en slotbepalingen van de ZIDZBN (DV nr. 22 van 13 maart 2018) – die de in de openbare registers doorgehaalde zekerheidsrechten van KTB met terugwerkende kracht hebben doen „herleven” en die eveneens met terugwerkende kracht de voorwaarden voor de geldige verrekening met de door KTB ingediende vorderingen hebben gewijzigd – in strijd zijn met Unierechtelijke bepalingen en beginselen. In dit verband dient Elit Petrol bij de rechter een omstandig gemotiveerd verzoek in om het Hof van Justitie van de Europese Unie te verzoeken om een prejudiciële beslissing.

Korte uiteenzetting van de motivering van de verwijzing

- 24 De verwijzende rechter dient zich uit te spreken over een verzoek om te beslissen of KTB ten gevolge van de wijzigingen van de ZBN in de insolventieprocedure van Elit Petrol een schuldeiser met zekerheidsrechten is, en om de vorderingen van KTB vast te stellen onder de voorwaarde dat de verrekeningen waardoor deze vorderingen zijn tenietgegaan, door de rechter ongeldig worden verklaard.

- 25 De in de insolventieprocedure van Elit Petrol ingediende vorderingen van KTB zijn door verrekening tenietgegaan en de daarvoor gevestigde zekerheidsrechten zijn doorgehaald in de openbare registers. Op grond van de vaststelling van § 5 van de overgangs- en slotbepalingen van de ZIDZBN, waarbij de doorhalingen van de zekerheidsrechten in de openbare registers met terugwerkende kracht nietig worden verklaard, zou de rechter moeten beslissen dat de zekerheden die geacht worden te zijn doorgehaald, in het voordeel van KTB krachtens de wet zijn „herleefd” en aan derden kunnen worden tegengeworpen volgens de rangorde van hun oorspronkelijke inschrijving. De rechter zou de §§ 7 en 8 van de overgangs- en slotbepalingen van de ZIDZBN moeten toepassen, waarbij terugwerkende kracht wordt verleend aan artikel 59, lid 5, ZBN (zoals gewijzigd bij DV nr. 98 van 28 november 2014), dat op zijn beurt regelt welke voorwaarden gelden voor de ongeldigverklaring van de verrekeningen waardoor de vorderingen van KTB zijn tenietgegaan. In het onderhavige geval zou de rechter de vorderingen van KTB in de insolventieprocedure van Elit Petrol moeten vaststellen hoewel er rechtszaken over het bestaan van deze vorderingen aanhangig zijn.
- 26 De verwijzende rechter is van mening dat de toe te passen nationale voorschriften van de §§ 5, 7 en 8 van de overgangs- en slotbepalingen van de ZIDZBN (DV nr. 22 van 13 maart 2018) in strijd zijn met het recht van de Europese Unie, dat voorrang heeft boven het nationale recht van de Republiek Bulgarije. Het bezwaar van KTB heeft enkele principiële vragen over het Unierecht doen rijzen die nopen tot een uitlegging van artikel 2 VEU, in het bijzonder de daarin als waarde van de Europese Unie verankerde „rechtsstaat” en de algemene beginselen daarvan – rechtmatigheid, rechtszekerheid, onafhankelijke en doeltreffende rechterlijke toetsing, ook ten aanzien van de eerbiediging van de grondrechten en de gelijkheid voor de wet – en hun rechtstreekse toepassing door de rechterlijke instanties van de lidstaten. De rechtsstaat vereist dat de beginselen van rechtszekerheid, stabiliteit en voorzienbaarheid van het recht bij wetgeving en rechtstoepassing in acht worden genomen, en staat eraan in de weg dat met terugwerkende kracht wordt voorzien in een nieuwe regeling van de sociale verhoudingen die in strijd is met de gerechtvaardigde verwachtingen van de burgers. Die vragen zien tevens op de juridische regeling van insolventie in verordening 2015/848 en op het bancaire recht dat betrekking heeft op het herstel en de afwikkeling van kredietinstellingen, zoals dat concreet is geregeld in richtlijn 2014/59. Ook op deze gebieden geldt de bescherming van de grondrechten en daarom verzoekt de verwijzende rechter om een systematische uitlegging van bepalingen van het afgeleide Unierecht, te weten artikel 7, lid 2, onder d) en h), en artikel 8 van verordening 2015/848 in verband met de grondrechten als bedoeld in artikel 17, lid 1, artikel 20 en artikel 47, lid 2, van het Handvest.
- 27 De bovengenoemde nationale voorschriften zijn evenmin in overeenstemming met artikel 2 VEU, dat van fundamentele betekenis is en een overkoepelend juridisch effect heeft omdat het de waarden en beginselen van de Europese Unie normatief ondersteunt en aldus moet worden uitgelegd dat het eraan in de weg staat dat die

voorschriften worden toegepast. In dit verband baseert de verwijzende rechter zich tevens op de mededeling van de Europese Commissie aan het Europees Parlement en de Raad van 11 maart 2014 met als titel „Een nieuw EU-kader voor het versterken van de rechtsstaat” en de bijbehorende bijlage. Dit document bevat richtsnoeren voor de uitlegging en toepassing van de beginselen van de rechtsstaat als fundamentele beginselen van de Europese Unie. De wijzigingen van de ZBN van maart 2018 zijn in strijd met de aanwijzingen die de Europese Commissie in deze tekst geeft over de toepassing en uitlegging van de beginselen van de rechtsstaat.

- 28 De uitlegging is noodzakelijk. Mocht het Hof tot de slotsom komen dat de Unierechtelijke bepalingen aldus moeten worden uitgelegd dat zij zich verzetten tegen de toepassing van nationale voorschriften waarbij met terugwerkende kracht wordt voorzien in een nieuwe regeling van de rechtsgevolgen van feiten die zich reeds hebben voorgedaan alsook van rechten en verbintenissen die reeds zijn tenietgegaan, zal de verwijzende rechter immers weigeren die voorschriften toe te passen. In dat geval zal de rechter beslissen dat KTB niet krachtens de wet kan worden aangemerkt als een schuldeiser met zekerheidsrechten, en dat haar vorderingen in de insolventieprocedure niet voorwaardelijk hoeven worden vastgesteld. Het verzoek is dan ook niet hypothetisch van aard, maar daadwerkelijk van belang voor de uitkomst van de procedure.
- 29 De beslissing van de verwijzende rechter is overeenkomstig artikel 692 TZ onherroepelijk en is volgens het nationale recht niet vatbaar voor hoger beroep. Om die reden is voldaan aan de voorwaarden van artikel 267, derde alinea, VWEU, op grond waarvan de nationale rechter verplicht is het Hof van Justitie van de Europese Unie te verzoeken om te antwoorden op de vragen die relevant zijn voor de beslechting van het geding.
- 30 Volgens de verwijzende rechter is voldaan aan de voorwaarden van artikel 107 van het Reglement voor de procesvoering van het Hof. Het verzoek om een prejudiciële beslissing betreft vragen die zijn gerezen in een aanhangige insolventieprocedure. Het is in het belang van de insolventieschuldeisers dat het geding zo spoedig mogelijk wordt beslecht, opdat hun vorderingen binnen een redelijke termijn naar behoren worden voldaan.